

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/142/2014
Identifikačné číslo spisu:	7712202154
Dátum vydania rozhodnutia:	26.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7712202154.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobkyne C., bývajúcej v H., proti žalovanému U. bývajúcemu v H., zastúpeného JUDr. Radoslavom Sotákom, advokátom, so sídlom v Michalovciach, Nám. slobody 7, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 19 C 13/2012, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 20. marca 2014, sp. zn. 5 Co 615/2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 20. marca 2014, sp. zn. 5 Co 615/2013 z r u š u je a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Michalovce (ďalej len „súd prvého stupňa“) uznesením z 31. októbra 2013, č. k. 19 C 13/2012-116 zastavil konanie a vyslovil povinnosť žalobkyňi zaplatiť žalovanému trovy konania vo výške 4.998,14 Eur na účet právneho zástupcu žalovaného, ktoré predstavovali trovy právneho zastúpenia, do troch dní od právoplatnosti uznesenia. O zastavení konania rozhodol podľa § 96 ods. 1, 2 O.s.p. z dôvodu, že konanie muselo byť zastavené po späťvzatí návrhu a rozhodnutie o trovách odôvodnil podľa § 146 ods. 2 O.s.p. Súd prvého stupňa mal za to, že žalobkyňa procesne spôsobila zastavenie konania a späťvzatie návrhu žalobkyňou nebolo urobené pre správanie žalovaného, preto ju zaviazal na náhradu trov konania.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobkyne do výroku o trovách konania uznesením z 20. marca 2014, sp. zn. 5 Co 615/2013 uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti (výroku o trovách konania) zmenil tak, že náhradu trov konania účastníkom nepriznal. Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom konania taktiež nepriznal. Odvolací súd skúmajúc rozhodnutie súdu prvého stupňa o trovách konania dospel k záveru, že prípad podmieňuje použitie § 150 ods. 1 O.s.p. Poznamenal, že aplikácia § 150 O.s.p. pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady pre priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Odvolací súd konštatoval, že náhrada trov konania by nemala byť uložená tomu účastníkovi, ktorý by po skončení konania o.i. mal právo na náhradu trov konania. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa

odvolací súd prihliadol na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch účastníkov, t. j. na pomery žalobkyne, ktorá má zdravotné ťažkosti a stihala by ju povinnosť nahradiť trovy konania a ďalej posudzoval aj pomery žalovaného, t. j. toho, koho majetková sféra je použitím § 150 ods. 1 O.s.p. dotknutá. Súčasne odvolací súd zohľadnil aj okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku, lebo konanie o vyporiadanie BSM vo väčšine prípadov nemá víťaza, súd môže vykonávať aj dôkazy nenavrhované účastníkmi konania pri náročnom zisťovaní skutkového stavu. Preto na záver konštatoval, že v tomto konkrétnom prípade je na mieste použitie § 150 ods. 1 O.s.p. O trovách odvolacieho konania rozhodol v zmysle § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Jeho prípustnosť vyvodzoval z § 237 písm. f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O.s.p. Namietal prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu, nakoľko použil pri svojom rozhodovaní ustanovenie § 150 O.s.p., pričom neumožnil žalovanému sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadriť. Vyčítal odvolaciemu súdu, že mu nedoručil odvolanie žalobkyne a poukázal taktiež na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je riadne odôvodnené, je nepresvedčivé a nepreskúmateľné. Navrhoval, aby dovolací súd zmenil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu tak, že mu prizná trovy prvostupňového konania alebo aby alternatívne zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žiadal taktiež priznať náhradu trov dovolacieho konania.

Žalobkyňa sa k dovolaniu žalovaného písomne nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré tomuto rozhodnutiu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa § 239 ods. 3 O.s.p. však ustanovenia odsekov 1, 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, súdnych poplatkoch, oslobodení od súdnych poplatkov, prerušení alebo neprerušení konania, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu o náhrade trov konania je v zmysle ustanovenia § 239 ods. 3 O.s.p. procesne neprípustné (aj keď sa jedná o zmeňujúce rozhodnutie). Jeho prípustnosť by mohla založiť iba procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. (R 117/1999).

Prípustnosť dovolania je daná aj vtedy, ak v konaní došlo k závažným procesným vadám, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. K týmto vadám prihliada dovolací súd z úradnej povinnosti (§ 242

ods. 1 veta druhá O.s.p.). Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku i uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, a ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné. Treba ale uviesť, že z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených procesných vád ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k vade takejto povahy, ale len jednoznačné zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných vád.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namietal alebo nie) Najvyšší súd Slovenskej republiky sa zaoberal sa otázkou, či konanie, v ktorom bolo vydané rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie je postihnuté niektorou zo závažných procesných vád vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Žalovaný vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

Dovolateľ namietal vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a dovolací súd dospel k záveru, že táto námietka dovolateľa je dôvodná.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva.

Vada konania vymedzená v citovanom ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p. je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.).

Keďže k vadám konania podľa ustanovenia § 237 O.s.p. dovolací súd prihliada z úradnej povinnosti, bez toho, či ich účastník konania namietal alebo nie, bolo v prejednávanej veci povinnosťou dovolacieho súdu skúmať, či rozhodnutia súdov, resp. konania, ktoré týmto rozhodnutiam predchádzali neboli postihnuté niektorou z vád uvedených v § 237 O.s.p.

Dovolací súd musí konštatovať, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa § 209a ods. 1 O.s.p., ak nejde o prípad uvedený v § 209 ods. 1 druhej vete O.s.p., doručí súd prvého stupňa bezodkladne odvolanie ostatným účastníkom, a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve účastníkov, aby sa k odvolaniu vyjadrili.

Podľa § 211 ods. 1, veta tretia O.s.p., odvolací súd sám odstráni vady pri doručovaní odvolania a výzvy podľa § 209a ods. 1 tak, že sám vykoná doručovanie.

Porušenie povinnosti doručiť odvolanie (taktiež aj vyjadrenie k odvolaniu) účastníkom konania má za následok vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pretože sa účastníkovi konania odníma možnosť uplatnenia procesného práva vyjadriť sa k úkonu druhého účastníka konania. Odníma sa mu tým právo na spravodlivý proces.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa osobne podala na súde prvého stupňa dňa 6. decembra 2013

odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa z 31. októbra 2013, č. k. 19 C 13/2012-116 čo do výroku o trovách konania, ktoré odvolanie ani súd prvého stupňa ani odvolací súd nedoručil žalovanému na vyjadrenie. Odvolanie bolo zrejme omylom doručované súdom prvého stupňa právnej zástupkyňi žalobkyně, ktorá odvolanie podala (doručenka na č. l. 122 p.v.). Zodpovedá tomu aj obsah predkladacej správy na č. l. 123. Uvedený omyl súdu prvého stupňa v doručovaní však neodstránil ani odvolací súd, preto zaťažil konanie procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p a žalovanému odňal možnosť konať pred súdom tým, že odvolacie konanie prebiehalo bez neho a bolo mu už len doručené finálne rozhodnutie odvolacieho súdu.

Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že právo účastníkov konania na doručenie procesných podaní ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, ako súčasti práva na spravodlivý proces (mutatis mutandis I. ÚS 2/05, I. ÚS 100/04, I. ÚS 335/06).

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd rozhodnutie v napadnutej časti vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami žalovaného uvedenými v dovolaní.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu v napadnutej časti podľa § 243b ods.2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.